

Motion till riksdagen 2012/13:Ju358

av Désirée Pethrus och Irene Oskarsson (KD)

Bekämpandet av barnsexhandeln

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att inrätta en interdepartemental arbetsgrupp mot barnsexhandel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör initiera en kartläggning av omfattningen av kommersiell sexuell exploatering av barn, inklusive förövare och organisatörerna bakom handeln.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör fortsätta ansträngningarna att utöka vårdmöjligheterna för dömda barnsexhandelsförövare.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör undersöka möjligheten att skärpa lagstiftningen mot kommersiell sexuell exploatering av barn i enlighet med FN:s barnrättskommittés rekommendationer.

Motivering

Sverige ligger i framkant vad gäller kampen mot barnsexhandel. 1996 stod Sverige värd för den första världskongressen mot kommersiell sexuell exploatering av barn, och har implementerat FN:s barnkonvention med dess tilläggsprotokoll om handel med barn i sexuella syften. I regeringens handlingsplan mot sexuell exploatering från 2007 står det fastslaget att inga barn i andra länder ska utsättas för sexuell exploatering av personer från Sverige, att de barn som drabbas av sexuell exploatering ska få det stöd de behöver, samt att Sverige ska bidra till ett effektivt internationellt samarbete i frågan.

Barnsexhandeln inkluderar handel med barn för sexuella ändamål (männskohandel) dokumenterade sexuella övergrepp på barn (barnpornografi) samt

Fel! Okänt namn på

kommersiellt sexuellt utnyttjande av barn i samband med resande (barnsex-turism).

Regeringen har genomfört en rad lovvärda insatser på området. Lagstiftningen finns på plats men implementeringen brister, och brottens alltför låga straffvärde gör att dessa brott inte prioriteras så högt som de borde.

Det rapporteras

- ? att tiotusentals övergreppsbilder på barn inte granskas på grund av bristande resurser, vilket innebär att övergrepp tillåts fortsätta på barn som skulle kunna ha identifierats och räddats
- ? att förövaren många gånger enbart döms för köp av sexuella tjänster från barn och inte för det sexuella övergreppet
- ? att det absoluta, rättsliga skyddet för sexuell exploatering enbart gäller barn upp till 12 års ålder
- ? att professionella som arbetar med barn och/eller med att tillvarata barns rättigheter inte alltid har adekvat kunskap om barnsexhandel
- ? att hundratals asylsökande barn varje år alltfjämt försvinner i Sverige med risk att utsättas för barnsexhandel
- ? att sexualbrottsdömda ibland dessvärre tillåts arbeta med barn
- ? att ansvaret för juridiska personer begränsas till böter i dessa sammanhang, trots att FN uppskattar handel med människor (vuxna som barn) som den tredje mest lönsamma och snabbast växande kriminella verksamheten i världen, samt
- ? att endast 10 procent av alla misstänkta sexualbrott i Sverige rapporteras till myndigheterna, enligt Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU).

Interdepartemental referensgrupp mot barnsexhandel

Eftersom barnsexhandel spänner över många departements ansvarsområden, bör regeringen se över möjligheten att inrätta en interdepartemental referensgrupp, motsvarande den referensgrupp som tidigare fanns för människohandelsfrågor. Uppdraget bör vara att samordna och koordinera såväl det nationella som det internationella förebyggande arbetet mot barnsexhandel utifrån en långsiktig strategi med tydligt definierade mål och med resultatuppföljning. I referensgruppen bör förslagsvis bland annat representanter från Justitie-, Social-, Utrikes-, Närings- och Utbildningsdepartementet ingå samt berörda myndigheter och ideella organisationer. Genom att inrätta en interdepartemental referensgrupp mot barnsexhandel bör det finnas mycket goda förutsättningar att uppnå bästa möjliga skydd för såväl svenska som utländska barn som faller offer för barnsexhandel.

Statlig kartläggning för kunskapsinhämtning

Uppskattningar gör gällande att mellan 3 000 och 5 000 försök till sexuella övergrepp på minderåriga årligen genomförs av svenskar utomlands. Tidigare statistik från Rikskriminalpolisen indikerar att 50 000 försök att komma i kontakt med övergreppsbilder stoppades genom blockeringen av barnpornografiska webbsidor varje dygn, bara i Sverige. En undersökning som Brottsförebyggande rådet (Brå) genomförde 2005, visade att 30 % av ungdomarna i årskurs nio hade blivit kontaktade av vuxna för sexuell exploatering. I Ungdomsstyrelsens rapport ”Se mig – unga om sex och internet (rapport 2009:9)” framkommer att en av tio unga kan tänka sig att ha sex mot ersättning.

Detta är några exempel på de rapporter som presenterats de senaste åren. Vi vet dock inte hur omfattande den kommersiella sexuella exploateringen av barn är i Sverige eller hur många barn som exploateras av svenska förövare utomlands. Aktörer såsom Brå och FN:s barnrättskommitté har i granskningar framhållit behovet av ytterligare kunskap om barnsexhandel i Sverige.

Givet den skarpa kritiken mot Sveriges kunskapsunderskott på området, samt i syfte att kunna föreslå effektiva förebyggande och operativa åtgärder mot kommersiell sexuell exploatering av barn i Sverige och utomlands, bör regeringen initiera en kartläggning av omfattningen av kommersiell sexuell exploatering av barn, inklusive förövare och organisatörer bakom handeln.

Komparativ kunskapsinhämtning bör i detta avseende nyttjas så att erfarenheter och resultat av preventivt arbete och lagföring i minst ett tiotal länder kan jämföras. Olika faktorer, såsom de olika formerna av extraterritoriell lagstiftning, som kan spela en roll för en effektiv lagföring bör beaktas. Även borgensförfarandet liksom möjligheten till utfärdande av nytt pass bör ses över. I syfte att kunna jämföra och utreda skillnader samt vilka faktorer som kan ha betydelse i tillämpningen av den extraterritoriella lagstiftningen, bör även en jämförelse med annan organiserad och gränsöverskridande brottslighet göras. Information om antalet anmälningar, åtal samt fällande domar gällande svenskars sexuella exploatering av barn utomlands bör också inhämtas.

I syfte att kunna bidra till preventiva insatser föreligger också ett behov av utökad kunskap om organisatörerna bakom barnsexhandeln. Kartläggningen bör titta närmare på hur stor del av handeln som styrs av den organiserade brottsligheten, samt hur dessa grupperingar är fördelade geografiskt och huruvida de är, och i sådana fall i vilken utsträckning, involverade i annan kriminell verksamhet.

Utöka vårdmöjligheterna för förövare

En av de absolut viktigaste åtgärderna för att förebygga barnsexhandelns existens är att stävja efterfrågan – utan efterfrågan ingen handel. Att regeringen beslutat om en satsning på behandling av män som utövar eller riskerar utöva sexuellt våld är därför mycket välkommet. Vad som blir det exakta resultatet av satsningen återstår att se, men mycket återstår i arbetet för att förhindra att fler barn faller offer för sexuella övergrepp. Socialstyrelsen och

Fel! Okänt namn på

SBU presenterade i början av 2011 varsin rapport på uppdrag av regeringen. I båda rapporterna framgår med all tydlighet att mer kunskap om förövare behövs, både manliga, kvinnliga och minderåriga förövare, samt hur dessa grupper bäst kan få behandling som minskar risken för återfall. I rapporterna framgår också att tillgängligheten till behandling skiljer sig mycket över landet.

Mot denna bakgrund bör regeringen fortsätta ansträngningarna att utöka vårdmöjligheterna för dömda barnsexhandelsförövare.

Skärpt lagstiftning mot kommersiell sexuell exploatering av barn i enlighet med FN:s barnrättskommittés rekommendationer

Även om behovet av att utöka vårdmöjligheterna för förövarna inte nog kan understrykas, är det i första hand tidigare, nuvarande och framtida offer för barnsexhandel som ska erbjudas hjälp och skydd. Regeringen kommer inom kort att lägga fram ett förslag till en ny sexualbrottslagstiftning, samtidigt som också en översyn av lagstiftningen görs utifrån bland annat det nya EU-direktivet mot sexuell exploatering av barn samt genom Sveriges annalkande ratificering av Europarådskonventionen om sexuell exploatering av barn. Dessa internationella instrument syftar till att stärka barns rätt mot sexuell exploatering.

Dessa positiva skeenden till trots utsattes Sverige så sent som hösten 2011 av skarp kritik från FN:s barnrättskommitté för bristande implementering av det fakultativa protokollet om handel med barn, barnpornografi och barnprostitution. Kommittén påpekade också att de svenska straffsatserna för barnsexhandelsbrott inte står i proportion till de grova kränkningar som dessa brott utgör, och att Sverige därför bör stärka skyddet för barn som utsätts för sexuell exploatering.

På de anförda grunderna ovan bör regeringen undersöka möjligheten att skärpa lagstiftningen mot kommersiell sexuell exploatering av barn i enlighet med FN:s barnrättskommittés rekommendationer.

Detta bör ges regeringen tillkänna.

Stockholm den 5 oktober 2012

Désirée Pethrus (KD)

Irene Oskarsson (KD)